

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж4 бр. 92/17
25.06.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јасне Беловић, председника већа, Јелене Стевановић и Весне Матковић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., улица ... бр. ..., чији је пуномоћник Звонко Џанковић, адвокат из Београда, улица Хаџи Ђерина бр. 18, против првотуженог ББ из ..., улица ... бр. ... и друготуженог ВВ из ..., улица ... бр. ..., чији је заједнички пуномоћник Мирослав Мандић, адвокат из Новог Сада, улица Чика Стевина 3/3, ради повреде ауторског права, накнаде имовинске и неимовинске штете, вредност предмета спора 500.000,00 динара, одлучујући о жалби тужиље, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П4.бр. 25/15 од 21.11.2016. године, исправљене решењем Вишег суда у Београду П4.бр. 25/15 од 01. јуна 2017.године, по закључењу главне и јавне расправе, одржане дана 25.06.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Београду П4.бр. 25/15 од 21.11.2016. године, исправљена решењем Вишег суда у Београду П4.бр. 25/15 од 01. јуна 2017.године.

УТВРЂУЈЕ СЕ да су тужени ББ из ... и ВВ из ..., повредили ауторско право тужиље АА из ..., на тај начин што су у чланку “Целобројни SEC – DED кодови у комуникацијима ниске потрошње” објављеном дана ... године, неовлашћено користили ауторско дело тужиље “...”, без назначења имена или псеудонима тужиље АА као аутора, па им се забрањује вршење даље повреде ауторског права тужиље и **НАЛАЖЕ** да престану са повредом тог права даљим коришћењем чланка “...”, умножавањем истог у писаним и електронским издањима часописа и умножавањем у новим тиражима.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени ББ из ... да тужиљи АА из ..., на име накнаде нематеријалне штете по основу повреде моралних ауторских права тужиље исплати износ од 150.000,00 динара са затезном каматом почев од дана 21.11.2016. године па до исплате, све у року од 15 дана од дана пријема овереног преписа пресуде, под претњом извршења, док се за износ преко досуђеног износа од 150.000,00 динара до траженог износа од 250.000,00 динара, за износ од 100.000,00 динара са законском затезном каматом на тај износ почев од дана 21.11.2016. године па до исплате захтев тужиље **ОДБИЈА** као неоснован, као и захтев којим је тражила да се обавезе тужени ВВ да јој на име накнаде нематеријалне штете по основу повреде моралних ауторских права исплати износ од 250.000,00 динара са затезном каматом почев од дана пресуђења па до исплате.

ОДБИЈА СЕ као неоснован тужбени захтев тужиље АА којим је тражила да се **ОБАВЕЖУ** тужени ББ и ВВ да јој по основу накнаде имовинске штете солидарно

исплате износ од 250.000,00 динара са припадајућом законском каматом почев од 07.07.2010. године, па све до исплате.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да, као солидарни дужници о свом трошку, изреку ове пресуде објаве у дневном листу “Политика”.

ОДБИЈА СЕ као неоснован тужбени захтев тужиље да тужени солидарно о свом трошку изреку ове пресуде објаве и у дневном листу „Дневник Нови Сад“.

Свака странка сноси своје трошкове поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, исправљеном наведеним решењем, у ставу првом изреке, одбија се тужбени захтев тужиље АА из ... којим је тражила да суд утврди да су тужени ББ из ... и тужени ВВ из ... повредили ауторско право тужиље АА из ... на тај начин што су плагирали ауторско дело “...” без назначења имена или псеудонима тужиље АА као аутора, као неоснован. Ставом другим изреке, одбија се тужбени захтев тужиље АА из ... којим је тражила да суд обавезе туженог ББ из ... и туженог ВВ из ... да на име накнаде имовинске штете због повреде ауторског права плагирањем ауторског дела “...” без назначења имена или псеудонима тужиље АА као аутора исплати износ од 250.000,00 динара са затезном каматом почев од 07.07.2010. године па до коначне исплате као неоснован. Ставом трећим изреке одбија се тужбени захтев тужиље АА из ... којим је тражила да суд обавезе тужене ББ из ... и ВВ из ... да на име накнаде неимовинске штете због повреде моралних права аутора плагирањем ауторског дела “...” без назначења имена тужиље АА као аутора солидарно исплати износ од 250.000,00 динара са затезном каматом почев од 21.11.2016. године, као дана пресуђења па до коначне исплате, као неоснован. Ставом четвртим изреке одбија се тужбени захтев тужиље АА из ... којим је тражила да суд забрани туженима ББ из ... и ВВ из ... даље коришћење ауторског дела, умножавање у писаним и електронским издањима часописа и умножавање у новим тиражима, као и коришћење рада за стицање звања као неоснован. Ставом петим изреке, одбија се тужбени захтев тужиље АА из ... којим је тражила да суд обавезе тужене ББ из ... и ВВ из ... да ову пресуду објаве у медију Дневни лист “Политика” и медију Дневни лист “Дневник Нови Сад” о свом трошку као неоснован, а ставом шестим изреке обавезује се тужиља АА из ... да туженом ББ из ... и туженом ВВ из ... накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.843.200,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом извршења.

Против наведене пресуде, тужиља је благовремено изјавила жалбу због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени су одговорили на жалбу тужиље.

Апелациони суд је испитао побијану пресуду у оквиру овлашћења из члана 386 ЗПП-а (Сл. Гласник РС 72/11 и 55 /14) и оценио да је на основу члана 383 став 4 ЗПП-а нужно заказати расправу пред другостепеним судом, јер је првостепена пресуда већ једанпут била укинута, а приликом доношења побијане пресуде је учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП-а, јер су изостали разлози о битним чињеницама, а дати разлози су нејасни и противречни, односно о битним чињеницама постоји противречност између онога што се у

разлозима пресуде наводи о садржини изведених доказа, и самих тих доказа, како се то основано жалбом тужиле указује.

На одржаној расправи у доказном поступку, Апелациони суд у Београду је поново извео све доказе који су изведени пред првостепеним судом, извео доказ саслушањем странака, те је након њихове оцене у складу са одредбом члана 8 ЗПП-а утврдио следеће чињенично стање:

Тужилца је .... године у Зборнику радова “...” објавила рад под насловом “...”, а 2004. године у Зборнику радова “ISITA” са коаутором ГГ (...) објавила научни рад “...”. Тужилца и ДД су аутори рада “...” који је објављен 2005. године у Зборнику радова Интернационалне радионице о оптималним кодовима и повезаним темама, као и један од контрибутора односно уредника у књизи под називом “...”. Тужени ББ и ВВ су коаутори рада “...” који је објављен дана .... године на сајту ... у одељку “Information Processing Letters”. На истом сајту дана ... године објављен је коауторски рад тужилце и ДД под насловом “...” “...”. Поводом наведеног коментара тужени су сачинили одговор на коментар о раду “...” који је послат уреднику “Informacion Processing letters”, који није објављен. Након објављивања спорног рада тужених тужилца је 01.07.2010. године упутила циркуларни Е – mail колегама са Факултета техничких наука (ФТН) у Новом Саду у коме је изразила своју сумњу да је предметни рад тужених сличан њеним претходно објављеним радовима, те је поводом разматрања подобности пријављене докторске дисертације кандидата овде првотуженог ББ и пријаве за плагијат из тужилиног Е – mail дана 05.12.2010. године одржан састанак руководиоца департмана ФТН на коме је договорено да првотужени ББ и друготужени ВВ као коаутори пошаљу исправку свог рада часопису који га је објавио, у којој исправци ће цитирати радове тужилце, а након тога ће комисија за оцену подобности пријављене докторске дисертације кандидата ББ наставити свој рад, који договор је прихватила тужилца, али не и тужени.

Према налазу судског вештака проф др Предрага Иваниша утврђено је да пре решења које је тужилца АА изложила у својим радовима у доступној стручној литератури није предложен интицарски заштитни код који исправља једну грешку по кодној речи, а радови тужилце у спорном раду тужених нису цитирани, иако су им били познати. Тужени у свом раду цитирају три рада других страних аутора који такође разматрају интицарске кодове, који имају мање сличности са спорним радом тужених него радови тужилце, а и објављени су касније од радова тужилце. У спорном раду тужених, се као и у решењу тужилце, на низ информационаих бајтова додају два чек бајта од којих се први користи за одређивање тежине грешке, а други за одређивање локације грешке, при чему је израз за први бајт синдром практично исти у оба анализирана решења, а разликује се само модул којим се врши сабирање (код тужилце је он 2 b2 – 1 а у решењу тужених је 2 b), те да је, иако је израз за први чек бајт био познат и пре тужилиног решења (у алгоритмима за детекцију грешака), тек у њеним радовима уочено да се из њега може одредити тежина грешке. Вештак утврђује да тужени у свом решењу примењују исти поступак за одређивање тежине грешке, и то комбинују са открићем позиције грешке на основу другог чек бајта, али и поред тога не цитирају радове тужилце. За разлику од израза за први бајт синдром, израз за други бајт синдром се, по мишљењу вештака, довољно разликује у два анализирана решења, због чега се не може рећи да су га тужени директно преузели из рада тужилце. Закључак вештака је да је у раду тужених преузет део решења из претходно објављених радова тужилце без навођења оригиналног извора, да су тужени од тужилце преузели реализацију научне идеје којом се грешка на једном биту у оквиру једног бајта кодне речи (бинарни проблем који се у литератури решава по правилну бинарних кодова) исправља интицарским кодом који се у оба случаја формира путем додавања две чек суме (на

предају) на основу којих се формирају два бајт синдрома (на пријему) од којих први одређује тежину грешке, а други локацију бајта који садржи грешку, да су тужени од тужиље преузели и решење (идеју) да се тежина грешке може одредити из првог бајт синдрома, а локација грешке из другог бајт синдрома, а нису преузели решење за детекцију двоструких битских грешака у кодној речи.

У поновном поступку, поступајући по налогу првостепеног суда у складу са налозима из Апелационог суда у Новом Саду, да првостепени суд у поновном поступку постављањем одговарајућих питања вештаку утврди да ли се његово мишљење о постојању плагијаризма односи на појам тзв. академског плагијата или пак на повреду ауторских права, вештак је нагласио да у раду тужиље није изложена само општа идеја или математички концепт, као такав, већ конкретан поступак за корекцију једне грешке, којим је јасно дефинисано који низ корака треба следити да би описани алгоритам успешно функционисао, након што се софтверски или хардверски имплементира, те да је тужиља прва осмислила решење за интицерски код који исправља једну битску грешку на кодној речи, што га чини оригиналном духовном творевином које је исказано кроз уобличени и јасно дефинисани низ корака, при чему је то решење јавно презентовано на конференцији међународног значаја и при томе није оспорена његова оригиналност, што га чини ауторским делом.

Закључак вештака дат у више писаних налаза, као и приликом детаљних изјашњавања на примедбе парничних странака, како писаним путем тако и на рочиштима за главну расправу, а код кога је остао и након више изјашњавања и саслушања је да су тужени од тужиље у спорном чланку преузели три сегмента:

- реализацију научне идеје којом се грешка на једном биту у оквиру једног бајта кодне речи (бинарни проблем који се у литератури решава по правилну бинарним кодовима) исправља интицерским кодом са дужином кодне речи која се може подешавати по потреби,
- решење да се тежина грешке (локација бита унутар погрешног бајта) може одредити из првог бајта синдрома који се одређује као разлике интицерских аритметичких сума информационих бајта формираних на страни предаје и пријема,
- решење да се локација бајта која садржи једну битску грешку може одредити из другог бајт синдрома који се одређује као разлика пондерисаних чек сума формираних на пријему и предаји.

Иако је неспоран закључак вештака да тужени нису од тужиље преузели решење за детекцију двоструких битских грешака на кодној речи, као други сегмент њиховог рада, по мишљењу вештака и то је последица модификација које су унели у другу чек суму која резултује другачијим изразом за други бајт синдром, при чему се идентитет између радова тужиље и тужених огледа у наведена три елемента који су тужени преузели из рада тужиље, који елементи представљају потребан и довољан услов за формирање интицерског заштитног кода, који исправља једну битску грешку на кодној речи.

Поред тога, вештак је нагласио да и наслов рада тужених “Интицерски код за корекцију једне битске грешке и детекцију две битске грешке за комуникације ниске потрошње” односно део наслова тужених “Интицерски код за корекцију једне битске грешке...” јасно указује да у свом раду тужени предлажу решење за код који исправља једну битску грешку интицерским путем, те да својим именима испод наслова рада, приписују себи ауторство на сегменту решења који обезбеђује корекцију једне битске грешке на кодној речи интицерским кодом, што би било у реду да њихов интицерски код користи другачији принцип исправљања грешке од тужиље, али није, јер је сегмент

корекције једне битске грешке идентичан у радовима тужиле и тужених, а тужени нису назначили име тужиле која је прво смислила и јавно објавила решење корекције једне битске грешке интицкерским путем нити су навели да интицкерски код за корекцију једне битске грешке на кодној речи већ постоји.

Свој закључак вештак заснива и на околности да ни у раду тужених, ни у досадашњем судском поступку није указано ни на један интицкерски код са скалабилном дужином кодне речи, који има два чек бајта и гарантовану могућност исправљања тачно једне грешке на једном биту, унутар кодне речи, осим кодова тужиле и тужених, а да је објављен пре радова тужиле, те да тужени у свом раду нису објаснили како су конструисали предложени код, при чему је тужени првог реда имао увид у тужилине радове, те је чак и са тужилом сарађивао у раду на истој теми, али их није навео у списку референци, те је дао мишљење да су тужени преузели део решења (оригинални сегмент решења) тужиле који се тиче корекције једне грешке у кодној речи интицкерског кода. Ово стога што је низ поступка које је примењен у ту сврху незнатно измењен у односу на решење тужиле, али ни једна од унетих измена нема утицај на поступак корекције грешке, што је детаљно објашњено на 16 страни одговора вештака на питање из поднеска тужених од 17.07.2013. године. У свом изјашњењу од 27.09.2013.године вештак је детаљно упоредио све теорије на које се првотужени позива (рад Вокерлија, Флечера, Босе Ал Басама и других) те кроз аналогију са поступком којим би медицинска струка открила да ли у једној улици има оболелих од ретких болести и ако је могуће пружити им помоћ у циљу излечења на страни 17 и 18 наведеног изјашњења детаљно излаже сличности и разлике свих ових теорија, при чему након детаљне анализе остаје код свог закључка из основног налаза.

У изјашњењу вештака од 20.07.2015.године, са одговором на примедбе тужених од 20.07.2015. године вештак је, ради разумевања свог налаза, навео следећи пример који није везан за теорију кодова или електротехнику уопште, како би објаснио повреду права од стране тужених: „нека је неко први осмислио идеју да направи механизам којим ће се покретати бицикл, при чему ће се део механизма који обезбеђује пренос монтирати на оба точка како би се повећала брзина бицикла за непромењену брзину кретања педала, те када се пажљиво изабере величина зупчаника, врста и квалитет метала од којих они треба да буду направљени, врста ланца којим ће се зупчаници повезати и начин на који се све те компоненте повезују, међусобно, и са осталим деловима бицикла, може се говорити о реализацији научне идеје, која може да буде изражена тако што се читава шема нацрта на папиру, детаљно опише у облику текста или тако што се направи функционалан прототип, при чему је битно да у реализацији научне идеје сваки детаљ мора да буде јасно дефинисан и да решење буде заокружено и изражено у довољно детаља да буде недвосмислено како се може реализовати и какве тачно перформансе има то решење, те да је потребно замислити да неко за кога је познато да је имао у виду конструкцију горе описаног механизма, предложи своје решење у коме ће се за погон бицикла такође користити зупчаници и ланци исте величине и од истог материјала, међусобно повезани на исти начин, али да је сада број зубаца на сваком зупчанику смањен за један, али тако да то не утиче на брзину окретања точкава, при истој брзини окретања педала, да су педале сада офарбане у плаво, а ланац има веће прорезе, да ниједна компонента решења није идентична као пре, те да је на преносни механизам сада повезан динамо који обезбеђује осветљење, а да је јасно да старо решење није омогућавало да се бицикл безбедно вози по мраку, при чему је јасно и то да ништа што је промењено, посебно боја педала или већи прорези на ланцу није утицало на брзину кретања бицикла, што је његова основна намена“.

Поред тога, вештак се у изјашњењу од 20.07.2015.године, на примедбе тужених, као и приликом исцрпних саслушања на рочиштима дана 21.09. и 24.12.2015.године

изјаснио да у свему остаје код свог основног налаза и свих наведених изјашњења, те да код за корекцију који су предложили Босе АлБасам нема два заштитна чек бајта у смислу интицерског кода, због чега се не може рећи да је идеја по којој се из првог чек бајта одређује тежина грешке, а из другог локација погрешног бајта, први пут представљена у том раду, те да се код који се појављује у том раду не састоји од симбола који припадају прстену целих бројева, па није интицерски. У погледу примедби тужених које се односе на тврдње о томе како је вештак мењао мишљење током поступка исти се изјаснио и навео да Вокерли није користио резултат чек суме за корекцију грешке, те да је корекцију грешке могуће урадити само у случају када се резултат посматра као тежина грешке, која ће у наредном кораку указати који је тачно бит погрешан унутар оштећеног бајта, те да је такав поступак пре тужених применила тужила, те навео да у свему остаје код свог налаза од 30.03.2015. године, а то је да су тужени преузели део решења односно оригинални сегмент решења тужиле који се тиче корекције једне грешке у кодној речи интицерског кода, те да је низ поступака који је примењен у ту сврху незнатно измењен у односу на решење тужиле, али ни једна од унетих измена нема утицај на поступак корекције једне грешке, те је остао код свог основног налаза и бројних изјашњења да је тужила прва осмислила решење за интицерски код који исправља једну битску грешку на кодној речи.

Из исказа тужиле саслушане у току првостепеног поступка и на рочишту пред другостепеним судом, овај суд је утврдио да је тужила, између осталог, изјавила да је до своје идеје дошла, јер су кодови који исправљају бинарне грешке по правилу бинарни, али да су у кодovima за детекцију грешке, тих година, а и раније постојали јако популарни кодови, који раде на интицерима односно целобројни кодови, те да се онда запитала да ли би могла да исправи грешку целобројним односно интицерским кодом, те осмислила теорију пошто постоје алгебарске структуре које се зову поља, тако што је аналогijом између поља и прстена интицера, приметила да оно што је множење у структурама поља равно сабирању у прстену целих бројева, те на основу тога формирала заштитни код који исправља једну битну грешку интицерским путем и то у форми једног систематског скалабилног кода чија дужина може да се повећава и скраћује по потреби. Навела да је постоји много кодова за детекцију који раде са интицерима, те да је имала у виду и Флечеров код, али и IBM чексуме и ISO чексуме, те да је намена њеног решења била корекција једне битске грешке на кодној речи, с тим што је мали сегмент њеног решења могао да коригује узастопне грешке на бајту кодне речи. Практична примена тога је, по објашњењу тужиле, на пример код телефона који има предајник и пријемник између којих се преносе сигнали, при чему се природа труди да пренос изобличи тако да сигнал који се добија у пријемнику садржи грешке, а да је теорија заштитних кодова сегмент телекомуникација која се бави борбом против грешака на различите начине, а један од тих начина је корекција грешке. Тужила је даље изјавила да је првотуженом била академски саветник, да је он претходно питао да ли код ње може да ради докторски рад, те да је желео да ради телекомуникације, те су јој тада једино на располагању били радови заштитних кодова из 2004. и 2005. године, које му је дала, као и извод из књиге своје презентације, при чему је њена идеја била да након што првотужени као кандидат уђе у проблематику, тако што му зада неки задатке, направи теоријску разраду и детаљну симулацију, те да направи велики рад који ће му бити објављен у часопису. На њену препоруку, пошто није имала пројекат из телекомуникације, првотужени се запослио на пројекту Европске уније који је водио други колега, при чему му је говорила да он ради на том пројекту за свој хлеб а да ће лако за докторат. Тужила је даље изјавила да је она првотуженом формирала задатак који није урадио, дала да уради презентацију коју није урадио, а да јој је уместо тога дао своје решење, неки свој предлог, који је погледала и видела да је са теорија заштитног кодовања имао недостатке, након чега му је рекла да отклони недостатке, па ако их буде отклонио и под претпоставком да не нађе други бољи код, знајући да други

бољи код постоји, да ће моћи то и да објави, а идеја о којој је говорила у мејловима није та која је објављена у часопису, већ на конференцији. Истакла је да се, када је сазнала да је првотужени објавио рад из интицерских кодова, обратила часопису у којем је објављен његов рад и тада јој је рецензент одговорио да је знао за њене радове никада не би објавио њихов рад, те да је мислио да је идеја нова, али да је увидом у њене радове видео да није и да би требало да повуку рад, те да је након тога објавила примедбе на рад где је рекла да је то плагијат. Тужиља је истакла да није имала никакву имовинску корист од свог рада, јер је класичан професор универзитета и ради за науку. Истакла је да је Флечеров код, код за детекцију грешака, што представља потпуно други принцип рада, да од њега није узела тежину грешке која је потребна за исправљање грешке, јер тога нема, као ни локацију грешке, јер ни тога нема, а да је Флечер само инспирисао да интицерским путем решава проблем корекције једне битске грешке, при чему он корекцију у свом раду нема нити има елементе које могу да доведу до тога, а не испуњава ни теоријске захтеве, при чему га је референцирала у свом раду, јер јој је био инспиратор. Истакла је да је у њеном раду ново то што исправља грешку, налази тежину грешке, колика је, и налази локацију, где се она налази, а да је њен рад у једном сегменту имао корекцију неколико узастопних грешака на бајту. Њен рад има доминантни део корекције једне грешке и сегмент корекције вишеструких узастопних грешака, а тужени су из њеног рада избацили тај мали сегмент корекције неколико узастопних грешака и убацили свој сегмент детекције две грешке. Истакла је да сматра да су они преузели сегмент њеног решења који се односи на корекцију једне битске грешке интицерским путем. Тужиља је изјавила да је критиковала рад тужених, јер су тужени унели сегмент детекције две грешке и тако покварили неке перформансе заштитних кодова, при чему су направили грешке и приликом израчунавања комплексности решења, те су изгрешили у сегменту који није везан за плагијат њеног кода, него у неким анализама које су накнадно урадили.

Првотужени је у свом исказу пред првостепеним судом и другостепеним судом, између осталог навео, да се заинтересовао за заштитне кодове приликом студирања, да се касније окренуо рачунарским комуникацијама које имају преплитање између заштитних кодова и рачунарских комуникација, да му је тужиља послала мејлом радове из 2004. и 2005. године, уз напомену да је у питању један те исти рад, те да му је радове дала у сировом односно објављеном облику, али да су ту требале додатно да се разраде неке особине, да се испроверавају рачунарским путем и да је он радећи паралелно то почео и да истражује, да су му падале неке идеје напамет, да је гледао радове других научника, Босе Ал Басама, да је било још неколико аутора из области интицерских радова, на пример професор Фуџибара који је написао једну књигу која га је јако инспирисала, а која се бави различитим врстама кодова, а који га је упознао и са радом Вокерлија, јер је у тој књизи обрађен и рад Вокерлија, те да је радећи на тим идејама он као докторант, (при чему је тада био на самом почетку што се тиче објављивања научних радова и није имао апсолутно никакво искуство), спорну идеју послао тужиљи и замолио је да каже стручно мишљење како би му помогла да се ради стручног дела боље уобличи односно како би он имао шансе да га објави у часопису са СЦИ листе, што је био услов како би могао докторирати, а да је на његово велико изненађење тужиља написала одговор да нема времена тиме да се бави и да треба да напише рад на својим идејама и упутила на професора Шенка. Намера објављивања његовог рада је односно његов највећи мотив је био да испуни главни услов, како би могао да докторира. Радови тужиље из 2004. и 2005. године су га детаљно увели у проблематику заштитних кодова, али је гледајући друге радове, дошао до решења које је касније публиковано, те је наведено да први сегмент корекције грешке нема никакве везе са тужиљином сегментом, јер се у његовом раду термин тежина грешке уопште не помиње, те да је, да би кориговао грешке користио операцију дељења бројева, што тужиља уопште не ради, да је процедура да би се грешке лоцирале веома проста, а да је

код тужиље релативно сложена. Спорни рад је његов први рад, када није имао искуства у писању радова, а тужиља му је одбила помоћ у писању тог рада, при чему недостатак његовог рада и јесте у сегменту што није описао неке особине бројева који кад се комбинују дају одређени резултат, као што је на пример да сабирање непарним бројевима даје парни број, али да га је за тај део највише инспирисао Босе Ал Басам, а да је Вокерли узет као израз за прву чексуму односно Вокерлијева формула, с тим што је сама идеја о две чексуме врло честа и слична идеји Босе Ал Басама, јер се и тамо локација грешке одређује дељењем бројева потпуно другачије него код тужиље, а ради се о раду Босе Ал Басама који је публикован 90-их година, где се први пут појављује идеја о заштитном коду са два чек бајта, а где се из првог чек бајта одређује грешка, а из другог локација грешке, али да ни тај рад није референцирао, што је његова грешка због неискуства, а није референцирао ни Вокерлија, што је такође грешка, при чему никада није ни тврдио да је рад Босе Ал Басама о интицерском коду. Истакао је да је друготужени, само извршио рачунарску проверу његовог кода, симулирао његове особине и када је закључио да код исправно ради, пристао да буде коаутор на раду, при чему исти ни један део рада није посебно написао. Никакве имовинске користи није имао од овог рада, те га није ни ставио на списак објављених радова приликом одбране докторске дисертације, како не би имао проблема. У вези разлике између његовог кода и кода тужиље, истакао је да су први и други сегмент у његовом раду односно коду повезани нераздвојно, да у првом сегменту користи два чек бајта, да из првог чек бајта одређује разлику у вредности између примљеног и оног на предаји чек бајта и директно добије вредност грешке, а не тежину грешке, а локацију добија дељењем два броја односно један број се формира, тако што се вредност другог чек бајта на предаји одузме од вредности другог чек бајта на пријему, те на питање суда која је разлика између тежине и вредности грешке првотужени је изјавио да код њега у раду не постоји тежина, а да тужиља увек испитује вредност те грешке у свом коду, а да се у његовом раду то никада не ради, већ се вредност узима онаква каква је, а да је лоцира дељењем са бројем два што је функција другог чек бајта. Првотужени је навео да рад који је послао међлом тужиљи није исти рад који је и објављен, већ да је дорађен и да је додато још једно ново поглавље о комплексности кода, при чему су чек бајтови и чек суме били изузетно слични, јер се тај рад дорађивао.

Друготужени је у свом исказу пред првостепеним и другостепеним судом, између осталог, навео да му је првотужени изложио комплетну ситуацију, да се он упознао и са радовима тужиље, да је само проверио врло детаљно и тужиљин и његов код, а да ни један део спорног рада није написао, да се није бавио заштитним кодовима, али да се бавио кодовима у свом дипломском раду који је био из области конструкције рачунских машина под насловом "...", те да се оба кода и тужиљин и ББ, у жаргону кажу алгоритми, значи поступци, а да је универзална машина за реализовање поступака дигитални рачунар, да сваки алгоритам може да се оствари и на дигиталном рачунару, те да је он оба алгоритма ставио на рачунар и проверио, те да су оба радила за оно што су намењена. Проверу је извршио помоћу програма коме је дао податке, бајт са једном грешком, који је код тужиље детектовао и исправио тако да на излазу није имао грешку, а да је код ББ било исто, међутим да је анализом операција која се користе у оба поступка видео да је ББ код битно другачији, те да, када је ставио улазни бајт са две грешке и пустио код тужиље, он не само да није исправио две грешке, него је направио редовну и трећу и комплетно је погрешно радио, а са кодом ББ он је једноставно детектовао две грешке. Навео је да је програм за проверу писао сам, да се ради о јако простом програму који је писао у Паскалу и није доступан јавности, јер не мисли да је вредан за објављивање. Навео је да је овде питање количине сличности те да у њиховом раду нема довољно количине сличности, како би се радило о плагијату.

Апелациони суд је у фази отворене другостепене расправе, имајући у виду ограничења исте, одбио доказни предлог први пут изнет у поднеску друготуженог од 11.06.2018.године, јер друготужени није учинио вероватним да без своје кривице није могао да их изнесе односно предложи до закључења главне расправе у смислу члана 314 и 372 ЗПП-а, а у овој фази поступка није одређено ни извођење доказа контролним вештачењем од стране Математичког факултета, јер су тужени након детаљног саслушања и изјашњења вештака проф др Предрага Иваниша у првостепеном поступку на рочишту на коме је расправа закључена дана 21.11.2016.године навели да немају нових доказних предлога у допуну доказног поступка, а у другостепеном поступку нису доказали постојање услова из члана 372 ЗПП-а за поновно предлагање и извођење овог доказа.

Из исказа странака, Апелациони суд је утврдио идеје и намере странака приликом објављивања радова, као и њихов допринос изради истих, те је оценом истих, у смислу члана 8 ЗПП-а у целости прихватио исказ тужиле у делу који се односе на повреду једног сегмента рада из њеног ауторског дела, а исказ првотуженог у делу који је сагласан исказу тужиле и налазу вештака, а није прихватио у делу који се односи на преузимање сегмента дела рада из тужиљиног рада. Исказ друготуженог овај суд је ценио, прихвативши га у већем делу, као искрен и веродостојан, у погледу провере ефикасности кода, али га није прихватио у делу у коме говори о количини преузетог од тужиле, односно о томе да та количина сличности није довољна, јер друготужени није овлашћен за процену довољне количине у смислу утврђивања повреде ауторског права.

Апелациони суд је, приликом оцене налаза вештака, с обзиром на примедбе од стране тужених, имао у виду и да су приложена мишљења доцента ЂЂ са ФТН у Новом Саду, проф. др ЕЕ са Универзитета из Глазгова и професора др ЖЖ са Универзитета Аризона, да је основна идеја спорног рада истоветна идеја из радова тужиле, уз указивање да у спорном раду нису цитирани и тужиљини радови, сагласна налазу и мишљењу вештака проф др ЗЗ, а да тужени у току поступка нису приложили ниједно супротно мишљење у смислу члана 261 у вези члана 259 ЗПП-а, при чему, иако су предложили контролно вештачење од стране Математичког факултета, на последњем рочишту за главну расправу пред првостепеним судом су изјавили да немају нових доказни предлога, а у поступку отворене главне расправе пред другостепеним судом који има своја ограничења у погледу извођења доказа и предлагања истих, нису доказали да постоје услови из члана 372 ЗПП-а, како би се ово вештачење могло обавити у другостепеном поступку.

Ценећи налаз вештака у смислу члана 8 ЗПП-а, са свим изјашњењима и допунама као јасан и детаљан, а који је у сагласности и са мишљењима стручњака које је тужиле у писаној форми приложила, при чему тужени нису доказали супротно, те оценио да су, преузимањем решења тужиле које се односи на корекцију грешке, као сегмента њеног ауторског дела, као и делом наслова „...”, а без назначења тужиле као аутора текста, тужени означавајући себе као коауторе, повредили морално право тужиле као аутора, и то право на назначење имена тужиле, те на тај начин и право тужиле на заштиту интегритета дела, због чега је применом одредбе члана 14, 15 и 17 Закона о ауторским и сродним правима (Сл. Гласник РС 104/09, 99/11, 119/12, 29/16 одлука Уставног суда), одлучено као у ставу првом и другом изреке пресуде.

Наиме, одредбом члана 2 став 1 наведеног закона, прописано је да је ауторско дело оригинално духовна творевина аутора изражена у одређеној форми без обзира на његову уметничку, научну или другу вредност, његову намену, величину, садржину и начин испољавања, као и допуштеност јавног саопштавања његове садржине. Утврђење да ли је нека људска творевина резултат духовног рада, знања, даровитости и

оригиналности и као такво ауторско дело или није, представља чињенично питање које се утврђује одговарајући доказним средствима, па и вештачењем. Чланом 3 наведеног закона прописано је да се делови ауторског дела, као и наслов ауторског дела сматрају ауторским делом, ако испуњавају услове из члана 2 став 1 овог закона. Одредбом члана 6 став 1 наведеног закона прописано је да ауторскоправном заштитом нису обухваћене опште идеје, поступци, методе рада, или математички концепти као такви, као и начела, принципи и упутства који су садржани у ауторском делу. Овом одредбом се наводи шта ауторскоправном заштитом није обухваћено, при чему се, самим тим што су саставни део ауторског дела, они, супротно наводима тужених, штите кроз дело под условима из закона, а и у складу и у оквиру заштите целог дела, односно кроз заштиту делова ауторског дела у складу са одредбом члана 3 Закона. Смисао ове одредбе је да се општим идејама, принципима, начелима и упутствима, који су садржани у одређеном делу не пружи ауторскоправна заштита да се не би реметили токови слободног кретања интелектуалних добара, с тим што се не искључује заштита делова у складу са одредбом члана 3 Закона, уколико се преузимају сегменти појединачних конкретних решења за одређене проблеме у пракси, што је овде случај, како је то налазом вештака утврђено, због чега по мишљењу овог суда тужила ужива заштиту дела своје оригиналне духовне творевине у складу са чланом 3 наведеног закона. Чланом 8 наведеног закона прописано је да аутор ужива морална и имовинска права у погледу свог ауторског дела од тренутка настанка ауторског дела. Одредбом члана 9 став 1 истог закона прописано је да је аутор физичко лице које је створило ауторско дело, а ставом два да се аутором сматра лице чије су име или псеудоним назначени на примерцима дела или наведени приликом објављивања дела, док се не докаже другачије. Члановима 14 до 18 Закона заштићена су морална права аутора и то право патернитета, право на назначење имена, право објављивања и право на заштиту интегритета дела и право на супростављање недостојном искоришћавању дела, а чланом 19 имовинска права аутора. Према члану 205 став 1 тачка 1, 2 и 6 Закона носилац ауторског права тужбом може захтевати утврђење повреде права, престанак повреде права и објављивање пресуде о трошку туженог.

Тужила је током поступка доказала да је аутор наведеног оригиналног решења садржаног у научном раду под називом "... " у смислу члана 9 став 2 Закона, односно да је прва осмислила решење за интицарски код који исправља једну битску грешку на кодној речи што га чини оригиналном духовном творевином, а првотужени није доказао супротно, односно није доказао да је наведено решење преузео позивањем на теорије Флечера, Вокера и Босе АлБасама, како то произлази из налаза вештака, посебно имајући у виду да ни њих није означио као ауторе, нити је доказао да се ради само о општем поступку које не ужива заштиту.

Како тужени нису означили тужилу као аутора дела, из кога су како је то налазом вештака утврђено, преузели три елемента њеног решења, који се односе на корекцију грешке, као сегмента њеног ауторског дела, као и делом наслова „...”, а без назначења тужиле као аутора текста, односно неовлашћено и без навођења имена тужиле као аутора искористили решење за интицарски код који исправља једну битску грешку на кодној речи што га чини оригиналном духовном творевином, које је тужила прва осмислила, а које у складу са чланом 1 и 3 Закона о ауторским и сродним правима ужива ауторскоправну заштиту, овај суд је оценио да је тужбени захтев тужиле за утврђење повреде права, престанак повреде права и објављивање пресуде о трошку тужених у једном гласилу основан. По оцени Апелационог суда првотужени није преузео само чињенице из туђег ауторског дела, већ је преузео оно што то дело чини духовном творевином, односно сегмент тог дела које представља суштину тог решења, ауторски хабитус тужилиног дела, те тужила ужива заштиту у смислу члана 205 поменутог закона.

Утврђујући да ли је у конкретном случају дошло до такозваног академског плагијата или плагијата у ауторскоправном смислу, односно повреде ауторских права тужиле, Апелациони суд је, из свих изведених доказа, пре свега налаза вештака у погледу стручне анализе спорних дела, јер је, како је то правилно вештак и навео, суд једини овлашћен да цени да ли је са становишта законских одредби дошло до повреде ауторског права, оценио да се у конкретном случају ради о повреди ауторског моралног права, односно у плагијату у ауторскоправном, а не само у научном смислу.

Наиме, свесно присвајање туђег духовног дела представља појам плагијата који је шири у примени научноправних прописа, него у ауторском праву, јер је сваки плагијат у ауторскоправном смислу уједно и плагијат у смислу права о науци, док има научноправних плагијата који нису плагијати са становишта ауторског права. Плагијат је, по правилима права о науци учињен и када се, не означивши то, преузима од неког ко по ауторским правним прописима није аутор (дакле од некога ко није творац оригиналне духовне творевине) пошто је у смислу права о науци аутор свако ко је битно допринео делу, било постављањем концепције, било прикупљањем података, док се у ауторскоправној проблематици плагијата ради искључиво о недопуштеном преузимању од стране објављених дела односно дела чије објављивање непосредно предстоји. У научноправном смислу од плагијата је заштићен баш садржај дела, док се по ауторском праву штити конкретно обликовање садржаја, сазнања, хипотеза, учења, теорија, под условом да представља оригиналну творевину аутора. У домену ауторског права плагирање је недопуштено, намерно, свесно и вољно или немарно објављивање ауторовог дела као свог, под својим именом или псеудонимом (приписивање себи туђег ауторства), а плагијат дело аутора које је недопуштено намерно или немарно објављено као своје дело.

Из изведених доказа, посебно исказа првотуженог, које је овај суд ценио у складу са свим осталим доказима, и делом прихватио, по мишљењу овог суда, првотужени је приликом објављивања свог првог научног рада, како је сам рекао, без недовољног искуства, немарно објавио сегмент дела тужиле, као своје дело, не цитирајући га, не оспоравајући да га је оно инспирисало за писање спорног научног рада, који је желео да објави у часопису са СЦИ листе, што је био услов како би могао докторирати.

На основу утврђеног чињеничног стања, Апелациони суд је утврдио да у конкретном случају постоје свих седам конститутивних састојака плагијата чије кумулативно постојање чине плагијат у ауторском праву (по мишљењу проф др ИИ), односно специфичан спој елемената без кога никад у ауторском праву нема плагијата, а који кад год се остваре, увек представљају и плагијат у научноправном смислу, и то: први елемент, постојање ауторског дела као оригиналне духовне творевине аутора изражене у одређеној форми без обзира на његову уметничку, научну или другу вредност, његову намену, величину, садржину и начин испољавања као и допуштеност јавног саопштавања његове садржине, са или без ауторско-правне заштите, дакле изворно дело; други елемент постојање још једног дела (плагијаторско дело) које је потпуно или битно подударно са изворним делом; трећи елемент да је то подударно друго дело настало касније; четврти елемент да је настало намерним или немарним преузимањем изворног дела; пети елемент да је објављено без навођења изворног дела или његовог аутора; шести елемент да је објављено као сопствено присвајањем ауторства изворног дела или као дело именованог или анонимног трећег приписивањем трећем ауторства изворног дела; и седми елемент, да противправност његовог објављивања није изузетно искључена.

Како је из изведених доказа овај суд утврдио да постоји свих седам конститутивних састојака плагијата у научно-правном смислу, то је утврдио да тужиља има право на заштиту у складу са одредбама Закона о ауторским и сродним правима. Наиме, плагирање је недопуштено намерно или немарно (како је то овде случај) приписивање туђег ауторског дела себи или трећем, односно специфичан спој седам састојака недопуштеног намерног или непажљивог преузимања постојећег туђег ауторског дела у виду другог идентичног или битно подударно касније насталог дела и његово објављивање без назначења дела и његовог аутора као да је сопствено дело (под својим именом или псеудонимом) или дело трећег (под именом или псеудонимом трећег или анонимно). С обзиром да је у току поступка утврђено да је у конкретном случају преузет сегмент ауторског дела тужиље, у касније насталом научном раду првотуженог, при чему је по налазу вештака тужиља прва уобличила конкретан поступак и исти објавила под својим именом, а чији је део касније преузео првотужени, коме је тужиља као академски саветник дала радове, како би дошао до своје идеје, како оба рада садрже у једном сегменту исту оригиналну обличену ауторску идеју, тј. гласе исто, односно смисао им је исти, те како у свом раду првотужени није означио изворно дело тужиље и њу као аутора, већ је исто објављено под његовим именом и именом друготуженог као коаутора, у смислу ауторско-правних прописа члан 7 став 1 и 2 Закона о ауторским и сродним правима, јер је учињено доступним већем броју лица која нису међусобно повезана родбинским или другим личним везама, при чему у конкретном случају тужени нису доказали опште разлоге који искључују недопуштено радњи, то је по мишљењу овог суда несумњиво утврђено да се ради о плагијату не само у научноправном, већ и у ауторскоправном смислу.

Приликом одлучивања Апелациони суд је имао у виду и члан 10 Европске конвенција о људским правима, по коме свако има право на слободу изражавања, које укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примања и саопштавања информација идеја, без мешања јавне власти и без обзира на границе (став један), али да пошто коришћење ових слобода повлачи за собом дужности и одговорности оно се може подвргнути формалностима, условима, ограничењима или казнама прописаним законом и неопходним у демократском друштву у интересу националне безбедности, територијалног интегритета или јавне безбедности ради спречавања нереда или криминала заштите здравља или морала, заштиту угледа или права других, спречавању и откривању обавештења добијених у поверењу или ради очувања ауторитета и пристрасности судства, те да слобода изражавања као једно од основних људских права није неограничено – не подразумева опште људско право да се то слободно и без икаквих ограничења чини. Због тога члан 10 Европске конвенције о људским правима истиче да разни видови ове слободе повлаче посебне дужности и одговорности. У овом случају слобода изражавања је ограничена ради заштите права других (ауторског права тужиље). Ограничење права коришћења сегмента решења тужиље које представља идеалну духовну творевину је прописана чланом 14, 15, 16 и 17 Закона о ауторским и сродним правима, те је такво ограничење дозвољено у смислу члана 10 став 2 Европске конвенције о људским правима, с обзиром да су законом о ауторским и сродним правима јасно прописани услови коришћења ауторског дела и његовог преношења. Осим тога, приликом оцене сразмерности из члана 10 Европске конвенције, овај суд је имао у виду да је првотужени могао користити своје права цитирања из члана 49 Закона о ауторским и сродним правима, а имајући у виду шире друштвене интересе научног развоја који диктирају потребу за ограничењем искоришћавања ауторског дела и у погледу цитата и позајмљивања и заштићеног објављеног дела.

Са свега изложеног, применом члана 205 став 1 тачка 1, 2 и 6 Закона о ауторским и сродним правима туженима је наложен престанак повреде права, при чему се овај суд одлучујући о захтеву тужиље кретао у границама чињеничних навода тужбе, с обзиром

да није везан петитумом тужбеног захтева, те је у складу са тим чињеничним наводима тужбе и утврђена повреда права и престанак те повреде, на начин да изрека буде извршива, не прекорачујући тужбени захтев.

Осим тога, туженима је, у складу са одредбом члана 205 став 1 тачка 6 наведеног закона наложено и објављивање пресуде о трошку тужених, с тим што је по мишљењу овог суда, довољна сатисфакција тужили, објављивање само изреке пресуде и то само у једном гласилу, те је овај суд одлучио као у ставу петом и шестом изреке, имајући у виду тираж и распрострањеност дневног листа у коме је наложено објављивање.

Одредбом члана 10 Закона о ауторским и сродним правима прописано је да је коаутор физичко лице које је заједничким стваралачким радом са другим лицем створило дело, а ставом 2 да су коаутори носиоци заједничког ауторског права на коауторском делу, ако се овим законом или уговором који се уређују међусобни односи није другачије предвиђено. Да би се могло говорити о коауторству у смислу члана 10 закона није довољно да је сваки од њих дао свој допринос у стварању објекта који је у питању, већ је потребно да постоји заједничко интелектуално стварање које је потекнуто заједничком инспирацијом.

Иако је из исказа друготуженог који је у целости прихватио као искрен и веродостојан, овај суд оценио да друготужени није написао ни један део предметног чланка, већ да је само проверио решење првотуженог, овај суд је оценио да одговорност друготуженог у погледу утврђења повреде права, забране даље повреде и обавезе објављивања изреке пресуде солидарно са првотуженим, произлази из чињенице да је исти прихватио да буде означен као коаутор наведеног дела, те га је као формално означеног коаутора на спорном раду првотуженог, као стварног аутора, овај суд морао ставити у истоветан положај, у погледу одговорности, као и првотуженог, иако исти својим радњама свесно није допринео кршењу моралног права тужиле. Међутим, имајући у виду управо ту околност овај суд је оценио да тужбени захтев тужиле за накнаду нематеријалне штете због повреде ауторског права тужиле у односу на друготуженог није основан, јер тужиле није доказала постојање узрочне везе између радње друготуженог који несумњиво није сачинио ниједан део спорног чланка и претрпљених душевних болова због чега је у применом члана 158, 199 и 200 Закона о облигационим односима, тужбени захтев тужиле за накнаду нематеријалне штете у односу на друготуженог у целости одбијен као неоснован.

Оценивши да је тужиле у односу на првотуженог доказала да, осим утврђења повреде права и независно од права да тужбом тражи утврђење повреде права, у смислу члана 205 став 1 тачка 1 Закона о ауторским и сродним правима, има право и на накнаду нематеријалне штете у смислу члана 200 Закона о облигационим односима, јер је трпела штетну последицу у виду душевних болова због повреде права личности, при чему постоји и узрочна веза између повреде њених моралних ауторских права и претрпљених душевних болова, како то произлази из њеног исказа у току првостепеног и другостепеног поступка, које је овај суд оценио као искрен и веродостојан, Апелациони суд је применом члана 200 Закона о облигационим односима у вези члана 232 ЗПП-а, оценио да је правична новчана накнада за претрпљене душевне болове досуђени износ од 150.000,00 динара и то у односу на првотуженог који је неспорно сачини спорно дело.

Стога је Апелациони суд је обавезао првотуженог да тужили на име накнаде неимовинске штете и то због повреде моралних права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиле без назначења имена или псеудонима аутора исплати износ од 150.000,00 динара због чега је одлучио као у ставу другом изреке пресуде, док је

делимично одбио захтев на име накнаде неимовинске штете због повреде моралних права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиле за износе преко досуђених а до тражених, у складу са чланом 200 ЗОО-а. На тако досуђени износ нематеријалне штете суд је тужили досудио и законску затезну камату на основу члана 277 Закона о облигационим односима, од дана пресуђења па до исплате.

Наиме, морална права аутора представљају лични однос аутора према свом делу, па се последице настале повредом моралних ауторских права манифестују кроз претрпљене психичке патње аутора које настају због умањеног угледа, части и права личности, при чему је овај суд имао у виду и сврху досуђивања ове накнаде и то да она представља само вид сатисфакције, а да њом не сме да се погодује тежњама које нису спојиве са њеном сврхом, те је преко досуђеног износа од 150.000,00 динара до траженог износа од 250.000,00 динара одбио овај износ као превисоко постављен.

Одлучујући о захтеву тужиле за накнаду имовинске штете, овај суд је имајући у виду њен исказ, као и исказ тужених, оценио да овај захтев није основан, јер тужилца није доказала постојање имовинске штете. Наиме, у свом исказу тужилца је навела да није имала никакву имовинску корист од објављивања предметног дела, јер је класичан професор универзитета која ради за науку, а како и из исказа тужених произлази да ни они нису имали имовинску корист од објављивања свог дела, то је, Апелациони суд, применом правила о терету доказивања, у смислу члана 7, 228 и 231 ЗПП-а оценио да у овом делу захтев тужиле није основан, јер иста није доказала постојање имовинске штете због повреде свог ауторског права.

Имајући у виду одредбу члана 165 став 2 у вези члана 150 и 153 ЗПП-а, овај суд је имајући у виду успех странака у спору, који је делимичан и међусобно сразмеран неуспеху оног другог, одредио да свака странка сноси своје трошкове целокупног поступка.

Са свега изложеног, одлучено је као у изреци на основу одредбе члана 387 став 1 тачка 6 ЗПП-а.

**Председник већа-судија
Јасна Беловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић